

кўникмалари, гапириш кўникмаларини) ривожлантиришга йўналтирилгандир.

Хулоса қилиб айтганда, юқорида номлари тилга олинган усуллар ўзларида бир қанча самарали ва замонавий педагогик технологияларни жамлаган бўлиб, бугунги кунда чет тилларини ўрганишга бўлган талаб ва эҳтиёжлардан келиб чиқиб шаклланган.

Улар тил ўрганиш аудиторияларида синовлардан муваффақиятли ўтиб, ўқитувчи ва талабаларга ўзларининг мослашувчанлиги, креатив ва аналитик фикрлаш имконини бериши, тил кўникмаларини ривожлантиришда беназирлиги билан муваффақият қозонган.

Бу усуллардан фойдаланган ҳолда дарс ўтиш ва тил ўрганиш- ҳам ўқитувчида, ҳам талабада мотивация уйғотиб, олға интилишга ва юксак чўққиларни эгаллашга қорлайди.

Адабиётлар

1. Brown D. Practice of English Language Teaching. Longman. 2004.
2. Gass S. Second Language Acquisition. Hillsdale, NJ. 1994.
3. Cook V. Second language learning.- New York: 1996.
4. Larsen-Freeman, D. An introduction to Second Language Acquisition Research. Longman. 1991.
5. www.myersbriggs.org

РЕЗЮМЕ

Мазкур мақолада бугунги кунда чет тилини ўрганишнинг самарали усуллари бўлмиш замонавий педтехнологиялардан фойдаланиш ва жараёнга татбиқ этиш йўллари таҳлил қилинган. Бу жараёнда ўқитувчининг ўрни ва қутилаётган натижалар ўрганиб чиқилган.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматриваются современные педтехнологии и их эффективность в изучении иностранных языков. А также анализируется роль преподавателя, пути внедрения в практику этих педтехнологий и их результаты.

SUMMARY

The article deals with the effective ways of learning foreign languages using modern pedagogical teaching methods and technologies. A teacher's role in implementing these methods, manipulating the techniques and the language outcomes have been analyzed.

КАСБ ТАЪЛИМИ ЎҚИТУВЧИЛАРИНИ ТАЙЁРЛАШ СИФАТИНИ ЯХШИЛАШДА ТАРМОҚЛАРАРО АМАЛИЙ ИНТЕГРАЦИЯНИНГ ИМКОНИАТЛАРИ

Ш.С.Абдураимов - катта илмий ходим-изланувчи

Тошкент давлат педагогика университети

Таянч сўзлар: таълим сифати, интеграция, тармоқлараро амалий интеграция, синтез, мезон, кўрсаткич.

Ключевые слова: качество обучения, интеграция, межотраслевая практическая интеграция, синтез, критерий, показатель.

Key words: quality of education, integration, inter-industry practical integration, synthesis, criterion, characteristics.

Фанлар интеграциясини фақат предметлардан ўрганиладиган билимларнинг ўзаро боғланиши деб тушунмай, балки ўқитиш технологиялари методлари, шакллариининг ҳам интеграцияси сифатида қаралиши лозим.

Интеграция муаммосини ечиш таълим жараёнида янги педагогик технологиялардан самарали фойдаланиш билан боғлиқ. Мазкур жараёни тўғри ташкил этиш ўқитиш самарадорлигини таъминлайди.

Ҳозирги кунда ахборотлар қўламининг ортиши, талабаларга бериладиган билимлар ҳажмининг кўпайиши ўқитиладиган фанлар микдорининг ортишига олиб келди. Бу, эса ўз навбатида, талабаларга психологик ва физиологик жиҳатдан оғирлик қилиб, уларнинг фанга бўлган қизиқишларини сусайтирмакда, билимларни ўзлаштириш даражасининг пасайишига сабаб бўлмоқда. Бундай салбий ҳолатларни бартараф этиш учун ўқув фанларини интеграциялаш муаммосини муваффақиятли ҳал этиш зарурати вужудга келди.

Интеграция туфайли талабалар билишлари зарур бўлган ахборотлар ҳажми маълум даражада қисқаради, талабалар зўриқишининг олди олинади ва вақт тежалди.

Дарсликлар таҳлили ва талабалар билими мониторинги натижаларидан маълум бўлмоқдаки, талабалар ўрганиладиган ўқув материалларининг қўлами кенг ва мураккаб; уларнинг батафсил баён этилиши талабаларни ортикча зўриқишга, кенг ҳажмдаги маълумотларни эслаб қолишга ундайди, шу билан бирга замонавий фан асослари, техник ва ишлаб чиқариш технологиясидан орқада қолишга олиб келади.

Интеграция қуйидагича таркибга эга:

- объектга доир интеграция. Бунда бир объектнинг турли фанлардаги тиссоллари бир мавзу, бўлим ёки курсларга (ер, сув, ҳаво, озик-овқат ва бошқа) киритилади.

- тушунчага оид интеграция. Бунда умумий тушунча (энергия, ҳаракат, модда, ахборот ва бошқалар) лар мазмунини очиб берадиган мавзу ёки курслар қамраб олинади.

- назарияга оид интеграция. У физика, кимё, биологиядаги квант назарияси; биология, кимё, астрономия, техника, социологиядаги эволюцион назарияга асосланади;

- методологик интеграция. У фалсафа методологияси каби илмий билишнинг алоҳида методларига тааллуқли интеграция бўлиб, уларга тизимли ёндашувнинг қўлланилиши ва унинг моҳияти, табиатшуносликка оид муаммоларнинг қўйилиши ва уларнинг ҳал этилиши; фандаги тушунтириш ва прогноз қилиш; кузатиш, тажриба, моделлаштиришнинг тузилиши моҳияти ва қўланилиши кабилар киритилади;

- муаммоли интеграция. У турли кенглик даражасидаги фанлараро муаммоларни қамраб олади (атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, гиёҳвандликка қарши курашиш ва бошқалар);

- фаолиятга оид интеграция (мунозара, гуруҳлар таркибида ишлаш, фанлараро режа ва лойиҳалар тузиш ва бошқалар);

- амалий интеграция (турли жараён ёки техник маҳсулотларни ҳар томонлама кўриб чиқиш: антибиотиклар, синтетик моддалар, биотехнология компьютерлар ва бошқалар).

Кўпгина хорижий мамлакатлар таълими жараёнида интегртив курслардан самарали фойдаланилади. Масалан, Россияда «Атроф олам ва чет тили», Францияда «Иқтисодий ва ижтимоий фанлар», Германияда «Техника ва биологияда сузиш» каби интеграциялашган курслар ўқитилади. Шунингдек, Россияда адабиёт, тасвирий санъат, мусиқага оид интеграциялашган дастурлардан фойдаланилади. АҚШда эса фан. техника, ишлаб чиқариш ва маданиятнинг турли соҳаларини ўзида мужассамлаштирган дастурлар кенг татбиқ этилмоқда.

Интеграциялаб ўқитиш муаммосининг амалиётдаги ахволини ўрганиш шуни кўрсатадики, бу соҳада (ўқув предметлари мазмунини интеграциялаш бўйича) бир қанча ижобий ишлар қилинган бўлсада, ҳали янада кўп ишларни амалга ошириш зарур, чунки:

- олий таълим муассасалари учун интеграциялашган таълим концепцияси ишлаб чиқилмаган;

- ўқув предметларининг интеграциялашган мазмуни ва уни ўқитиш методикаси такомиллаштирилмаган;

- ўқув предметлари мазмунини интеграциялаш методлари аниқланмаган;

- ўқитувчилар ўқув предмети мазмунини интеграциялашнинг таълимий имкониятларини аниқ тасаввур эта олмайди.

Интеграция муаммосининг дидактик жиҳатдан тадқиқ этилиши - уни таълим принциплари сифатида талқин этилиши- ни талаб этади.

Методик нуқтаи назардан олиб қараганда интеграция таълим - тарбия жараёнини такомиллаштирувчи ва қўзланган натижани қафолатловчи шарт -шароит ва усул деб тадқиқ этилишидир.

Интегртив ёндашув: илмийлик, касбий йўналганлик, политехнизм, узвийлик, мунтазамлик, тизимлилик, кўрсатмалилик, тушунарлилик, табақалаштириш каби дидактик принцип билан алоқадорлик ҳамда уйғунликда фаолият кўрсатади.

Интегратив ёндашув кўп ҳолларда юқорида кўрсатилган принципларнинг маълум маънодаги бир кўринишида тўлиқ ва чуқур амалга оширилиши ўрганилаётган объектни яхлит тизим шаклида тасаввур этишга имкон беради.

Ўз навбатида интегратив ёндашув ҳам ҳеч қачон бошқа дидактик принципларга ўхшаб ўқитувчига тайёр рецепт бермайди, аммо ундан фойдаланилган ҳолда дидактик ва методик масалалар ечимини аниқлайди.

Ўқув материали мазмунини интеграциялаш дидактик жараён сифатида кўпқиррали, кўп ўлчовли, тизим шаклидаги тадқиқот объекти ҳисобланади: уни таҳлил қилиш тизимли - тузилмавий ёндашувни талаб этади. Чунки унинг функцияси, таркиби, тузилиши ва шу каби муҳим хусусиятларни ўрганиш кўзда тутилади.

Билиш жараёнида диалектик таҳлил методининг қўлланилиши билимларни оддийдан мураккабга, сабабдан оқибатга, тасодифийдан зарурий ёки тесқари томон ҳаракатланишини талаб этади. Шундай қилиб, бир сўз билан айтганда таҳлилнинг энг юқори нуқтаси яхлит объект ҳисобланади.

Диалектик таҳлилнинг энг юқори фазаси (даражаси) синтезлаш натижасида вужудга келади.

Моҳиятига кўра синтезнинг вазифаси интеграциялаш (умумлаштириш, бирлаштириш, яхлитлаш)дан иборат бўлиб, ўрганилаётган объектнинг кўп қирралари (томонлари) бирлиги, ички алоқадорлиги ва муносабатлари тикланади. Шу йўл билан объектнинг ўзгариши ва ривожланиши ҳақида билимга (тасаввурга) эга бўлинади.

Таҳлил ва синтез ҳар доимо бир-бирини такозо этувчи узвий, изчил алоқадорликда бўлади. Уларнинг бирлиги олий даражадаги билишга олиб боради. Билиш жараёнида таҳлил ҳар доим синтезнинг асоси ҳисобланади.

Илмий билишда синтез - интеграциялаш ва тизимлаштириш шаклида ўз ифодасини топади.

Илмий билишнинг тарихий ва мантикий ривожланишини дифференциация (табақа)лаштириш, интеграциялаштириш ҳамда таҳлил ва синтезнинг ўзаро бир-бирини такозо этишини исботлади. Тарихий шароитда (бир пайтда) у ёки бу йўналиш ҳукмронлик қилади. Масалан, XX асрнинг 50-80-йилларида дифференциация (табақаланиш) ҳукмронлик қилган бўлиб, ҳозирги пайтда интеграциялаштириш муаммолари кенг кўламда муҳокама этилмоқда. Махсус фанларни интеграциялашда улардаги барча характерли хусусиятларни синтезлаш эмас, балки энг муҳим ва умумий ғоялар, муаммоларни синтезлаш кўзда тутилади.

Маълумки ўқув предмети ўзида маълум яхлитликни ифодалаб, ташкил этувчи элементларнинг мустақкам доимий ва барқарор алоқадорлик ҳамда ўзаро муносабатлари билан бирлаштирилганлигидир. Шунинг учун ҳам ўқув предмети ни ижтимоий ва педагогик талабларни қондирувчи билимлар иш-ҳаракат усуллари, шахсий сифат ва фазилатлар тизими деб қараш мумкин.

Билимларни тизимлаштириш мураккаб жараён бўлиб, қуйидагиларни кўзда тутати:

- тизимга киритилувчи компонентларни аниқлаш;
- бу компонентларни ўзаро алоқадорлиги ва муносабатига кўра маълум тартибда жойлаштириш, яъни тизимлаштириб яхлитликка келтириш кабилар.

Интеграциялаш алоҳида ўқув предметлари чегарасида амалга ошириладиган назарий синтез воситаси сифатида ва фанлараро синтез шаклида намоёи бўлиб, бевосита умумий билимларни таркиб топтиришни кўзда тутати.

Интеграциялашган фаннинг ички алоқалари воситасида тушунча ва далилларни синтезлашдан илмий дунёқараш даражасигача бўлган жараён.

Агар тизим органик яхлитлик бўлса, мажмуа нисбатан мустақил ҳолда мавжуд бўлган тизимларнинг ўзаро таъсирли бирлигидир.

Интеграциялаш ва тизимлаштириш билиш жараёнининг икки томонидир. Интеграция ва синтез жараёнлари орасида муҳим фарқ бўлмай, улар бир-бирига қирувчанликни бирлаштириш, турли фан элементларидан бир бутун яхлитликини ҳосил қилиш, билимларни мантикий тугаллик даражасига келтиришни кўзда тутати.

Интеграция - синтезнинг юқори даражаси ҳисобланади.

Билиш жараёнида, таҳлил қисмларга ажратиш, синтез эса уларни бирлаштириш (умумлаштириш) сифатида намоёи бўлади.

Ҳар доим синтезлаш натижасида моддий оламнинг яхлитлиги вужудга келади. Яхлит оламни фикран ташкилий

қисмларга бўлиш, билиш жараёнида таҳлил қилиш орқали амалга оширилади.

Фанлараро интеграцияни турларга ажратишда у ёки бу мазмундаги компонент интеграциялаш жараёнида қўлланиши асос ҳисобланади. Масалан, горизонтал - эмпирик интеграциялаш - амалий мазмундаги вазифани ечиш учун турли фанлар бўйича керакли бўлган билимларни синтезлаш ва интеграциялаш асосида амалга оширилади.

Тик - методологик интеграциялаш - ўрганилаётган объектни тушунириш учун керак бўлган иш - ҳаракат усуллари ҳамда мумкин қадар умумий назарий билимларга таянган ҳолда амалга оширилади.

Интеграциялашган ўқув предметидан бир қанча мазмун ва туташ фанларни синтезлашда ўқув материалнинг мантикий катъий ички алоқадорлиги характерли ҳисобланади. Лекин, интеграциялаш мантикий мазмуний бирлик учун эмас, балки билим, иш-ҳаракат усуллари ва шахсий сифат ҳамда фазилатларнинг, мукамал тизим яхлитлигини таъминлашга қаратилган ғоя ва қарашлар асос сифатида танланади.

Таълим жараёнининг фан билан интеграциясини юқори даражада ташкил этиш учун энг аввало ўқув ва илмий лабораториялар ҳолатига ва унда олиб бориладиган тадқиқотларнинг мазмун ва моҳиятига эътибор бериш лозим. Бу жараёнда талаба шу фаолиятга қизиқади ва кўникмалар ҳосил қилади. Бунинг учун эса олий таълим муассасаларидаги илмий лабораторияларда олиб бориладиган тадқиқот кўпроқ маҳаллий муаммолар билан боғланган бўлиши лозим. Чунки талаба ўзи ҳар қуни ва доимий дуч келадиган муаммо ечими билан шуғулланса у олиб борадиган тадқиқот мақсадли, режа асосида, онгли равишда амалга ошади. Ушбу жараён таълим ва фан интеграциясини ташкил этишнинг бош мезонларидан бирига айланади.

Таълим мазмунини интеграциялашда ўқув предмети мазмунига талабаларнинг мустақил ҳаётга қадам қўйиши учун зарур бўлган билимларни сингдириш мақсадга мувофиқдир.

Таълимда интеграцияни амалга ошириш ҳам иқтисодий жиҳатдан, ҳам педагогик, психологик, гигиеник ва физиологик жиҳатдан муҳим аҳамиятга эга. Интеграция натижасида ўқув режасидаги дарс соатлари иқтисод қилинади. Шу билан бир қаторда, талабаларнинг ижодий қобилиятларини намоён қилиши учун қулай имконият туғилади. Чунки интеграллашган ўқув фанларида билимлар кўп тармоқли ва яхлит бўлади. Бу эса уни ўзлаштириш ва қўллашда қулайликни вужудга келтиради. Талабаларнинг вақти тежаласи, ортиқча зўриқишнинг олди олинади. Натижада ўқув-билув жараёнининг самарадорлик даражаси ортади. Фанларни интеграциялаш таълим олувчиларда фанларга бўлган қизиқишни қучайтиради, билим даражаларини оширади, ўқув материалнинг ўзаро узвийликда бўлишини таъминлайди.

Бизнинг фикримизча, интегратив ўқув предмети мазмунини танлаб ва маълум тизимга келтириш жараёнини қуйидагича амалга ошириш мумкин:

- жамиятнинг аниқ соҳа мутахассисларига қўйган ижтимоий-иқтисодий ташкилий ишлаб чиқариш ва шу кабиларни танлаш;
 - соҳа фани, техникаси ва ишлаб чиқариш технологиясининг ҳозирги замондаги ривожланганлик даражаси ва истiqболга мос келадиган ахборотларни танлаб олиш;
 - танлаб олинган маълумотларга педагогик ишлов берилиб, ўқув-меъёрий ҳужжатларга киритиш;
 - интеграллашган материални бевосита таълим-тарбия жараёнига татбиқ этиш;
 - таҳсил олувчилар томонидан ўқув материалнинг мазмунини қандай ўзлаштирилаётганлиги ва амалиёт талабининг қандай қондирилаётганлигини аниқлаш;
 - аниқланган муаммоларнинг ечимини топиш ва зарур йўналишларга кўра такомиллаштиришдир.
- Юқори малакали, замонавий билимларга эга бўлган, ҳозирги кун талаблари асосида фикрлай оладиган етук кадрлар тайёрлаш ҳам ижтимоий-сиёсий, ҳам иқтисодий муаммоларни ҳал этишнинг қалити ҳисобланади.
- Табииий, аниқ ва умумтаълим фанлари талаблари асосида битирувчи талаба:
- ишлаб чиқариш ва бошқариш ҳолатини аниқлашнинг ижтимоий, иқтисодий, ташкилий кўрсаткичларини таҳлил қилиш ва умумлаштириш хусусиятларини;
 - мураккаб тизим ва жараёнларни моделлаштиришни билиш лозим.

Барча фанларни ўқитиш тизимли мувофиқлаштирилган ва интеграллашган бўлиши, бу ягона мақсад-давр талабларига мувофиқ касбий мослаша оладиган тармоқ мутахассисларини тайёрлашга қаратилган бўлмоғи лозим.

Шахс фаолиятининг турли босқичларида типологик эҳтиёжлар узлуксиз таълимнинг тегишли босқич ва даражаларини белгилла берадиган қуий тизимлар олдиға унинг аниқ мақсадларини амалға оширишни таъминлайдиган талабларни қўяди. Мазкур мақсадларға мос равишда мавжуд муаммолар таълим тузилмаларининг вертикал (таянч маълумот ва таълим ривожининг барча поғоналари) ҳамда горизонтал (таълимнинг қўшимча, норасмий шакллари) интеграциялашуви амалға оширилган турли хил кичик тузилмаларини бирлаштириш асосида ҳал этилган бўлиши зарур.

Интегратив жараёнлар узлуксиз таълим тизимида бир нечта вазиға, интилиш, йўналиш, тур даража ва аниқ шаклларнинг қандайдиг ўзаро, бир-бириға тобе бўлган моделини ҳисобға олади.

Ўқув фанларининг мантикиға мувофиқ интеграция қуйидагилар асосида намоён бўлади:

- мавжуд фанларнинг объектлари орқали;
- мавжуд фанларнинг объектлари моҳиятини изоҳловчи қоида қонуният ҳамда назариялар орқали;
- тадқиқот услублари ва амалий фаолият орқали;
- ўлчов-ҳисоб тарзидаги алоқалар ёрдамида;
- ишлаб чиқариш жараёнлари ҳақидаги илмий билимлар орқали;

Адабиётлар

1. Каримов И.А. Юксак маънавият – энгилмас куч. –Т.: «Маънавият», 2008, 176-б.
2. Абдуқудусов О. Касб таълими ўқитувчиларини тайёрлашға интегртив ёндашув. –Т.: «Фан», 2005. 45- б.
3. Абдураимов Ш.С. Касб таълими ўқитувчиларини тайёрлаш сифатини таъминлашда тармоқларо амалий интеграция. Монография. –Т.: «Наврўз», 2014, 143-б.
4. Иноятлов У.И. Теоретические и организационно-методические основы управления контроля качества образования в профессиональном колледже: Дисс. ... докт. пед. наук. –Ташкент: 2003. –С. 327.
5. Шарипов Ш. Касб-хунар таълими тизимида ўқувчилар иждокорлик қобилиятларини ривожлантиришнинг узлуксизлиги. Монография. –Т.: «Фан», 2005, 136-б.

Мақолада касб таълими ўқитувчиларини тайёрлаш сифатини яхшилашда тармоқларо амалий интеграциянинг имкониятлари масаласи таҳлил қилинган. Бу олий таълим муассасаларида фан асосларидан берилладиган билимлар мазмунига янгиға ёндашувни қўзда тутуди ва унинг асосий мақсади ўқув материалларини мантиқан тугал мазмундаги муаммолар мажмуаси сифатида ўрганиш, талабалар онгида олам ва ҳаётнинг яхлит илмий манзарасини шакллантириш, табиат ва унда инсоннинг ўрни ҳақида илмий тушунча ва билимларни таркиб топтиришдан иборат.

В статье анализируется совершенствование педагогических возможностей в практической межотраслевой интеграции по обеспечению эффективности подготовки учителей профессионального образования. Важнейшим звеном в системе профессиональной подготовки является непрерывная педагогическая подготовка и формирование будущего специалиста в сфере профессионального обучения. В педагогических учебных заведениях это направление всегда носит длительный и непрерывный характер, что обеспечивает фундамент для основных педагогических умений и навыков у будущих учителей профессионального обучения.

The article deals with the analysis of the improvement of pedagogical possibilities in practical inter-sectorial integration to ensure the effectiveness of training teachers of vocational education. The most important section in the system of training is continuous pedagogical training and forming the future specialists in the sphere of vocational education. In pedagogical educational institutions this direction always carries long and continuous character that provides the foundation for the main pedagogical skills and habits in future teachers of vocational education.

МЕТОДИКА РАБОТЫ С НОТНЫМ РЕДАКТОРОМ SIBELIUS

Г.Ж.Абылова – старший преподаватель

Республиканский институт переподготовки и повышения квалификации работников народного образования

Таянч сўзлар: компьютер, компьютер технологиялари, усуллари, ўқитиш шакллари, нота муҳаррирлари, Sibelius дастури.

Ключевые слова: компьютер, компьютерные технологии, методы, формы обучения, нотный редактор, программа Sibelius.

Key words: computer, computer technologies, methods, education forms, stave editor, program Sibelius.

Нотный редактор Sibelius является очень мощной программой для создания и редактирования нотных партитур. Программа привлекает пользователей своей простотой, интуитивностью и красотой своего интерфейса. Sibelius может играть через MIDI и получать MIDI-данные на вход. Данная программа использует все стандартные возможности нотного редактора. Программа импортирует готовые файлы из Finale, Score, Allegro, PrintMusic и стандартные MIDI файлы[1]. С помощью специальной утилиты Arrange, можно выполнять аранжировку готовой музыки. Помимо всего, редактор Sibelius позволяет добавлять любые текстовые комментарии и метки между нот, а также вставлять графическую информацию. Программа Sibelius может самостоятельно исправлять различные музыкальные и мелодические ошибки, как, например, неправильную ритмику и неверно звучащие ноты. Также программа оснащена инструментами Espressivo и Rubato. С помощью этих инструментов программа "оживляет" музыку, добавляя темповые, динамические и фазовые изменения в звучание, подражая тем самым живому исполнению музыки. Кроме того, в комплект входит специальная утилита PhotoScore Lite, которая предназначена для сканирования нот. Также программа оборудована встро-

- таълим ва тарбия воситаси бўлган замонавий интеграллашган педагогик технологиялар орқали.

Демак, ўқитувчи интеграциялашган таълимни амалға оширишда, энг аввало:

- у ёки бу жараён ва ҳодисалар моҳиятини ўрганишға умумий ёндашувни акс эттирадиган мақсадни аниқлаб олиши;

- фанларо алоқалардан фойдаланиш кўникмасини етарли даражада яхши эгаллаган бўлиши ва улардан амалда муваффақиятли фойдалана олиши;

- таълимни табақалаштиришни сақлаган ҳолда, уларни интеграциялаш учун алоҳида предмет доирасида ўрганиладиган ўқув материалларининг мақбул ўзаро муносабатини билиши;

- предметларни интеграциялаш асосиға қўйилладиган етакчи ғояни аниқлай олиш маҳоратига эға бўлиши керак.

Баждарилган таҳлилий тадқиқотларимиз интеграция атамаси талқинига турлича қарашлар мавжудлигини кўрсатди. Бизнинг бу борадаги ёндашувимиз таълим жараёнларини, жумладан, касб таълими жараёнларини янада такомиллаштириш борасидаги қарашларимиздан келиб чиқади. Тадқиқотларимиз таълим ислохотларининг муҳим йўналишларидан бири сифатида касб таълими ўқитувчиларини тайёрлаш сифатини таъминлашда тармоқларо амалий интеграциянинг педагогик имкониятларини такомиллаштириш лозимлигини кўрсатмоқда.

РЕЗЮМЕ

РЕЗЮМЕ

SUMMARY

енными плагинами, фильтрами, поддержкой гитарных табулатур и многое другое.

На 2016 год существует восемь версий этой программы для персонального компьютера. Стремление улучшить каждую новую версию не повлияло на общие принципы работы в программе Sibelius[4]. Поэтому методика и принцип работы данное в этой статье равной мере применимо для всех версий.

Рассмотрим, как работать в программе Sibelius, а именно: набирать ноты, вводить различного рода обозначения, оформлять готовую партитуру и прослушивать звучание написанного. Для открытия недавних проектов или создания новых используется удобный мастер. Давайте создадим нашу первую партитуру. При запуске программы появляется стартовое окно, здесь выберите команду «Создать новый документ», или же в любой момент в программе нажмите Ctrl+N. Выберите инструменты, с которыми будете работать в программе Sibelius (или шаблон партитуры), стиль шрифта нот, размер и тональность произведения. Затем вводим название произведения и имя автора. Перед вами появятся первые такты будущей партитуры.